

e-Infomační bulletin SKOK

pro organizace
působící v sociální a zdravotně sociální oblasti
za prosinec 2009

e-Bulletin je vydáván v rámci projektu

NAPSI spolu!

Projekt „Rozvoj informovaného a participativního přístupu k porozumění, hodnocení a tvorbě Národního akčního plánu soc. inkluze v ČR“ (Project No VS/2008/0571) je realizován v rámci evropské výzvy Komunitárního programu PROGRESS 2007-2013.

Partneři projektu:

SOCIOKLUB

Projekt je realizován za podpory
Evropské unie.

Za obsah sdělení odpovídá výlučně autor.
Evropská komise nenes odpovědnost
za použití těchto informací.

Na prahu Evropského roku boje proti chudobě

V sedmdesátých letech minulého století se hodně hovořilo o chudém Jihu a bohatém Severu. Dva geograficky, kulturně, ekonomicky, sociálně a politicky vzdálené světy. Chudoba se spojovala s rozvojovými zeměmi, kde je pro lidi každodenním problémem nalézt dostatek potravy, čistou vodu, bezpečné místo k bydlení. Hovořilo se o humanitární pomoci, západní civilizaci, lidských právech. Vše prostupující globalizace zahýbala i s představou chudoby a výrazně ji změnila. V tomto pojetí to nejhorší, co může člověka v jeho životě potkat, je být vyloučen z lidského společenství. Chudoba je proto stále více spojována se sociálním vyloučením. Její předcházení začíná a končí vzděláním, dobrým zaměstnáním, zdravotní péčí a kvalitními službami včetně služeb sociálních. Požadavek na odstranění chudoby se tím propojuje s požadavkem dobrého chodu celé lidské společnosti.

Země Evropské unie patří dnes k nejbohatším oblastem na světě, ale podle střízlivých odhadů asi 17% jejich obyvatel má tak omezené zdroje, že si nemůže zabezpečit ani to, co tvoří základ existence. Je to málo nebo mnoho? Kdo má právo to posoudit. Ať je to jakkoliv (u české populace se poměr obyvatel žijících v chudobě uvádí dokonce méně než 10%), je nepřijatelné, aby zbývající procento (tedy většina populace) k tomu pouze pasivně přihlíželo. Ve věcech, které se týkají člověka, neexistuje žádné zanedbatelné množství. Navíc, jakékoliv procento chudoby obyvatel snižuje ekonomický potenciál té které země. Je výzvou pro všechny, kteří žijí v nadbytku.

Žádné zázračné řešení, které by ukončilo chudobu a sociální vyloučení, neexistuje. Nestane se to pravděpodobně ani v roce 2010, který Evropská unie vyhradila všeobecnému boji proti chudobě. Čas však uzrál k tomu, aby si občané Evropské unie obnovili svůj závazek solidarity, soudržnosti a sociální spravedlnosti. Aby počítali s chudými, které mají kolem sebe. Politici aby přijímali taková rozhodnutí, která nejslabším v lidském společenství usnadňují vybědnout z nedůstojných situací, do kterých je vehnala nevědomost, nedostatečná kvalifikace, nemoc, či jen nepříznivá souhra okolností. Také hospodářské krizi, která nejvíce pronásleduje nejchudší lidi, je třeba čelit solidárně, společně a spravedlivě.

Cílem Evropského roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení je inspirovat Evropany k reflexi chudoby a vynalézání přístupů, které vedou k jejímu vymýcení, od lokální úrovně až po politická rozhodnutí, jaká činí politikové na úrovni EU. Postavit se na stranu lidí žijících v chudobě znamená naslouchat, jaké jsou jejich potřeby a zájmy. Příklad: Nestačí jen vysvětlovat politikům, že je méně nákladné nabídnout chudým lidem levné bydlení než udržovat v chodu organizace na pomoc lidem bez domova. Je třeba zabránit jim, aby z jakýchkoliv pohnutek rušili sociální výstavbu.

Nestátní neziskové organizace v České republice, které pracují v první linii s lidmi žijícími v chudobě, chystají v nadcházejícím roce kampaně za lepší a efektivnější politiku boje proti chudobě. Tato politika sestává ze segmentu sociálního, školského, bezpečnostního, zdravotního, bytového i lidsko-právního. Obsahuje prvek participace, tedy nejen spoluúčasti občanské společnosti na rozhodnutích týkajících se předmětu její činnosti a jejích cílů, nýbrž i spoluúčasti lidí žijících v chudobě na rozhodnutích, ovlivňujících kvalitu jejich života. O tom budou vedeny v příštím roce rozpravy v mnoha městech, s veřejnou správou, s významnými osobnostmi v regionech, s veřejností.

„Poprvé v dějinách lidstva se nemůžeme zachránit jedni bez druhých. Není možné nechat ničit ty nejslabší – je třeba nalézt místo pro každého, místo, kde bude užitečný. Stojíme na úpatí hory. Předchozí generace – ta moje, ty naše – vystoupily na mnohé hory, ale tentokrát vstupujeme do období, které se s žádným jiným nedá srovnat – vše je globální, vše je celoplanetární. Musíme se tedy naučit stoupat společně, navzájem se jistit lanem. Jestliže neprovedeme revizi oné takzvané světové rovnováhy, budeme směřovat ke katastrofě, k výbuchu zoufalství těch, kteří jsou „navíc“, kteří hladovějí, které jsme odsunuli na smetiště“, říká Abbé Pierre, zakladatel hnutí Emauzských domů. A my se k němu připojujeme.

Milena Černá, SKOK

Na webové adrese <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=cs&catId=637> najdete v češtině informace z Evropské komise týkající se Evropského roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení. V češtině je zde také k dispozici Strategický rámcový dokument, kde jsou zveřejněny priority a pokyny pro činnosti v rámci Evropského roku 2010.

Z domova

Společné doporučení MPSV ČR a Veřejného ochránce práv k chráněnému bydlení

Zákonem č. 206/2009 Sb., došlo k novelizaci zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen zákon o sociálních službách), a zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále jen zákon o pomoci v hmotné nouzi), s účinností od 1. srpna 2009. Jednou ze změn, kterou novela přinesla, je i to, že se na uživatele služby chráněného bydlení již nadále nevztahuje zaručený minimální zůstatek příjmu po úhradě stravy a ubytování ve výši 15% příjmu. Současně dochází ke změně zákona o pomoci v hmotné nouzi umožňující uživateli chráněného bydlení, který nebude mít dostatečné finanční prostředky k zabezpečení svých základních životních podmínek, aby využil možnosti sociální ochrany v rámci systému pomoci v hmotné nouzi (...).

Doporučení obsahuje i kasuistiky možného čerpání příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení z důvodů hodných zvláštního zřetele.

Zdroj informace: www.mpsv.cz, odkaz Tiskové zprávy (prosinec), kde najdete celý text Společného doporučení. (vlč)

e - Databáze produktů Evropského sociálního fondu

Na 350 produktů obsahuje nová internetová databáze (e-Databáze) Evropského sociálního fondu (ESF) na adrese <http://esfdb.esfcr.cz>. Firmy, neziskové organizace i další návštěvníci si z tohoto webového portálu mohou zdarma stáhnout vzdělávací programy, manuály, studijní podklady, školicí dokumenty či videa, které vznikly díky projektům ESF v České republice (ČR) a v zahraničí. Týkají se zaměstnanosti, rozvoje lidských zdrojů a sociální integrace v ČR.

Vytvoření databáze iniciovalo Min. práce a sociálních věcí (MPSV). Má za cíl pomocí moderních prostředků a originálních produktů podpořit zaměstnanost a efektivní čerpání prostředků Evropské unie (EU).

Zdroj informace: www.mpsv.cz, odkaz MPSV ► Tiskové zprávy MPSV ► Tiskové zprávy (prosinec). (vlč)

Projekt „NAPSI spolu!“ - harmonogram akcí na leden–únor 2010

Důležitou součástí projektu *NAPSI spolu!* jsou výzkumné a analytické aktivity. V předchozím období již probíhala jednotlivá dotazníková šetření. V průběhu ledna a února 2010 budou dokončeny tyto výzkumné aktivity:

- dotazníkové šetření o efektivitě nástrojů a platných koncepcí politiky sociálního začleňování mezi zaměstnanci státní správy, samosprávy, lokálními politiky a pracovníky relevantních NNO,
- výzkum inkluzivní praxe na školách druhého stupně,
- výzkum způsobu výuky o sociální politice a sociálním začleňování na univerzitách.

Výsledky těchto šetření budou zpracovány a koncem února bude vytvořena analytická zpráva o efektivitě jednotlivých opatření.

Během ledna a února bude probíhat intenzivní práce na přípravě Národního setkání lidí se zkušeností s chudobou a sociálním vyloučením, které je plánováno na 15. a 16. dubna 2010. Tímto setkáním se naplní proces participativního formulování NAPSI. Tento proces vyžaduje zapojení samotných cílových skupin, kterých se opatření NAPSI týkají a které doposud stály stranou při jejich určování. Do této aktivity budou zapojeny různé cílové skupiny, osoby žijící v chudobě a sociálním vyloučení nebo v minulosti zažívající chudobu a sociální vyloučení.

29. ledna 2010 se pod záštitou EAPN ČR pořádá již 7. kulatý stůl – diskusní fórum k otázkám předlužení. Na program je zpráva o zahájení Evropského roku boje proti chudobě a participace organizací z dalších regionů. Setkání se uskuteční na MPSV, Na Poříčním právu 1, Praha 2, místnost č. 116 od 11 do 13 hodin.

Na konec února je plánován první kulatý stůl - regionální seminář pro NNO a samosprávy. Účastníci semináře budou seznámeni s výsledky analýz a výzkumů koncepčních dokumentů v oblasti sociálního začleňování a jejich koherence s rozvojovými dokumenty a opatřeními v NAPSI. V rámci semináře bude realizováno neformální vzdělávání účastníků a jejich orientace v jednotlivých instrumentech sociálního začleňování. Účastníci pak budou formou facilitované diskuze formulovat své potřeby a doporučení pro efektivní opatření v oblasti sociálního začleňování. Účastníci budou zastupovat co nejširší spektrum relevantních aktérů sociálního začleňování – zástupce státní správy, regionální a lokální samosprávy, nevládních organizací. Jednotlivé kulaté stoly se budou pořádat na různých místech ČR a budou reflektovat situaci v daných oblastech.

Partneři projektu *NAPSI spolu!* spolupracují s MPSV na Evropském roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení 2010. Tisková konference k zahájení Evropského roku 2010 se uskuteční 27. ledna 2010 od 11.00 hodin v budově Zastoupení Evropské komise v Praze za účasti ministra práce a sociálních věcí Petra Šimerky a komisaře pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti Vladimíra Špidly. Cílem tiskové konference je představit nejvýznamnější aktivity ve zvolených prioritních oblastech Národního programu boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení v ČR.

Tip pro vás

NEZVANÍ HOSTÉ

Hlavním cílem sborníku textů pro města a obce, které se zamýšlejí nad možností aktivně bránit shromážděním z nenávisti, je podpořit jistotu pracovníků místních samospráv při posuzování možnosti zákazu veřejných akcí „nenávistného“ charakteru. Není to ovšem jen čítanka ke správnému právu a shromažďovacímu zákonu, ale autoři chtějí zvýšit senzitivitu veřejnosti a rozhodovatelů pro situaci menšin, vůči nimž jsou „nenávistné“ akce namířeny a také upozornit na obecná nebezpečí spojená s nenávistnou, rasistickou a xenofobní ideologií.

Publikace vznikla v rámci Kampaně proti rasismu 2009 ve spolupráci organizací Člověk v tísni, In Iustitia, Tolerance a občanská společnost a Romea s finanční dotací Úřadu vlády České republiky.

Zdroj informace: www.mpsv.cz, odkaz Sociální služby. (vlč)

Globální města přátelská seniorům: Průvodce

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR uveřejnilo na svých webových stránkách zajímavou publikaci Světové zdravotnické organizace (WHO): Globální města přátelská seniorům: Průvodce.

(...) Tento průvodce je určen jednotlivcům i skupinám, kteří chtějí učinit své město přátelštější seniorům. Princip uplatněný při tvorbě průvodce platí i pro jeho použití. To znamená, že je třeba do celého procesu zapojit seniory jako plnohodnotné partnery ve všech fázích. Při hodnocení silných a slabých stránek života v daném městě senioři mohou popsat, do jaké míry odpovídají jejich zkušenosti kritériím města přátelského seniorům. Mohou navrhnout změny a zúčastnit se realizace projektů připravených s cílem zlepšení daného stavu. (...)

Zdroj informace: www.mpsv.cz, kde Průvodce najdete pod odkazy Publikace MPSV ► Rok 2009 ► Publikace. (vlč)

Příklad dobré praxe

I MY potřebujeme znát svá práva – kampaň za práva lidí s mentálním postižením

Projektem I MY pokračuje PORTUS PRAHA, o.s., v kampani za práva lidí s mentálním postižením, jehož cílem je

- zvyšování schopnosti poskytovatelů sociálních služeb hájit a prosazovat práva uživatelů služeb – lidí s mentálním postižením;
- provést systematické zmapování stavu legislativy v oblasti práv lidí s mentálním postižením s důrazem na osoby zbavené způsobilosti k právním úkonům;
- zvýšení znalostí zadavatelů (zřizovatelů) a poskytovatelů sociálních služeb v oblasti práv uživatelů;
- zvýšení povědomí uživatelů (lidí s mentálním postižením) a jejich rodin v oblasti práv;
- zapojení širokého spektra zainteresovaných organizací do řešení problému (kromě poskytovatelů služeb též orgány státní správy a samosprávy, právníci, soudci, advokáti);
- vytvoření sítě organizací (poskytovatelů služeb), které na základě výměny zkušeností systematicky zlepšují naplňování práv uživatelů (v rámci Standardů kvality soc. služeb naplňování Standardu 2 – Ochrana práv uživatelů);
- vytvoření prostoru pro diskusi, sdílení zkušeností a řešení problémů v oblasti práv (internetové diskusní fórum a poradna);
- poskytnout impuls pro zlepšování legislativy v dané oblasti.

V současné době si zájemci mohou objednat příručku o lidských právech pro lidi s mentálním postižením MŮŽETE SI VYBRAT, kterou PORTUS PRAHA, o.s., připravil již v 2. vydání – podrobnosti na www.imy.cz.

Zdroj informace: *elektronická zásilka do redakce e-IB SKOK. (vlč)*

Lidé bez práce mohou využít historicky první Příručku nezaměstnaného v roce 2010

Co dělat při ztrátě zaměstnání, na koho se obrátit, na jaké dávky od státu vzniká nárok nebo jak si najít nové zaměstnání a co všechno je k tomu potřeba. Tyto a další informace přináší publikace „Příručka nezaměstnaného v roce 2010“. Vůbec poprvé ji vydalo ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV). Vyšla v nákladu 100 000 ks a kromě MPSV je dostupná zdarma také na všech úřadech práce v celé České republice a dalších institucích v gesci MPSV.

Kromě vytištěné podoby si Příručku nezaměstnaného v roce 2010 lze stáhnout i z webových stránek MPSV – www.mpsv.cz, odkaz Publikace MPSV ► rok 2009 ► Publikace, konkrétně z adresy <http://www.mpsv.cz/cs/6800>.

Zdroj informace: www.mpsv.cz, odkaz Tiskové zprávy-prosinec. (vlč)

Praha 10. 12. 2009

Prohlášení SKOK ke Dni lidských práv, ke kterému se připojil monsignor Václav Malý.

Demokracie je pro všechny?

Před nedávnem jsme oslavovali dvacetileté výročí návratu demokracie do naší společnosti. Minulostí je již doba, kdy byli lidé zavíráni a kdy se nemohli domoci základních lidských práv, jako je právo na soukromí, shromažďování, informace atd. Víte, že přes 20 let demokracie jsou v naší zemi stále mnozí z nás omezo-
váni ve svých právech, žijí segregováni, bez dostatečné pomoci, z minimálního příjmu a bez možnosti rozhodovat o sobě? Jsou to ti, kteří k dosažení svých práv potřebují pomoc ostatních.

Listina základních práv a svobod deklaruje, že všichni lidé jsou svobodní a rovni v důstojnosti a právech. I člověk se závažným mentálním či kombinovaným postižením nebo s duševním onemocněním má právo na sebeurčení, má životní očekávání, přání, sny, ambice a také práva jako my ostatní. Přesto mnozí z nich žijí v ústavěch, odděleni od běžného života, uměle nashromážděni podle společného označení. Podle Statistické ročenky MPSV z roku 2008 žije v tzv. ústavěch pro osoby se zdravotním postižením více než 21 000 lidí.

Radikálním zásahem do základních práv každého člověka je zbavení způsobilosti k právním úkonům. I přes dlouhodobou kritiku zahraničních i tuzemských odborníků včetně Ústavního soudu se používá v ohromném rozsahu jako způsob ochrany lidí se zdravotním postižením při právních úkonech, místo zavedení účinnějších metod ochrany. K 30. červenci 2007 bylo evidováno 23 283 osob zbavených způsobilosti k právním úkonům a 3 893 osob omezených ve způsobilosti k právním úkonům (viz rozhodnutí I. US 557/09 týkající se zbavení způsobilosti k právním úkonům).

Česká republika dlouhodobě vede v mezinárodních statistikách ohledně počtu dětí v ústavních zařízeních, mimo domov.

Sociální služby mají poskytnout takovou podporu, kterou člověk potřebuje, aby mohl žít běžným způsobem života (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách). Má právo na pracovní uplatnění, na spravedlivou odměnu za práci a na zvláštní pracovní podmínky. Každý má právo na přiměřené hmotné zabezpečení při nezpůsobilosti k práci (Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod). Bez součinnosti společnosti jsou ale tato i mnohá další práva pro člověka s postižením více či méně nedosažitelná.

Moderní společnost (resp. její představitelé) si tuto skutečnost uvědomuje a reflektuje na úrovni národní, Evropské i světové v politických dokumentech i právních normách. Na konci září 2009 ČR ratifikovala **Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením**.

Úmluva přináší v mnoha směrech zásadní změny. Zavazuje např. smluvní státy k zrušení omezování právní způsobilosti, k zabezpečení komunitních služeb nezbytných pro život mimo ústavní zařízení a zabezpečení bezplatného vzdělávání na základních a středních školách pro všechny děti.

Při příležitosti Dne lidských práv proto vyzýváme MPSV jako gestora Úmluvy, ve spolupráci s dalšími příslušnými rezorty, k zahájení veřejné diskuse na témata rovných práv pro všechny ve smyslu Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením.

SKOK, 10. prosince 2009

V případě Vašich dotazů kontaktujte:

Milena Johnová

T.: 233 322 319, M.: 605 121 350, e-mail: milena.johnova@kvalitavpraxi.cz.

Příloha k tiskové zprávě SKOK, o.s., ke Dni lidských práv

Zejména požadujeme:

- přijmout veškerá odpovídající opatření, včetně legislativních, s cílem změnit nebo zrušit existující zákony, předpisy, zvyklosti a praktiky, které jsou zdrojem diskriminace vůči osobám se zdravotním postižením;

- zohlednit ochranu a podporu lidských práv osob se zdravotním postižením a jiným sociálním znevýhodněním ve všech politikách a programech;
- zdržet se jakéhokoli jednání nebo postupu, jež je v rozporu s touto úmluvou a zajistit, aby veřejné orgány a instituce jednaly v souladu s touto úmluvou;
- přijmout veškerá odpovídající opatření k odstranění diskriminace na základě zdravotního postižení ze strany jakékoli osoby, organizace nebo soukromé firmy;
- provádět nebo podporovat výzkum a vývoj univerzálně navrhovaných výrobků, služeb a zařízení tak, aby vyžadovaly minimální přizpůsobení a náklady při uspokojování specifických potřeb osob se zdravotním postižením a podporovat jejich dostupnost;
- provádět nebo podporovat výzkum, vývoj, dostupnost a využití nových technologií, včetně informačních a komunikačních, kompenzačních pomůcek, zařízení a podpůrných technologií vhodných pro osoby se zdravotním postižením, za dostupnou cenu;
- podporovat školení odborníků a zaměstnanců, kteří pracují s osobami se zdravotním postižením, o právech uznaných v úmluvě.

(viz. Čl. 4)

- Vytvářet nástroje vedoucí ke zvyšování povědomí v celé společnosti o situaci osob se zdravotním postižením, bojovat proti stereotypům, předsudkům a škodlivým praktikám ve vztahu k osobám se zdravotním postižením, ve všech oblastech života;
- podporovat povědomí o schopnostech a přínosu osob se zdravotním postižením.

(viz. Čl. 8)

- Umožnit osobám se zdravotním postižením **žít nezávisle tím, že jim zajistí přístup k hmotným životním podmínkám, dopravě, informacím a komunikaci**, včetně internetu, v městských i venkovských oblastech, včetně škol, obytných budov, zdravotnických zařízení a pracovišť, k informačním, komunikačním a záchranným službám;
- vybavit budovy a další veřejně přístupná zařízení značením v Braillově písmu a ve snadno čitelných a srozumitelných formách;
- zajistit různé formy asistence a prostředníky, včetně průvodců, předčitatelů a profesionálních tlumočnicků znakové řeči, k usnadnění přístupu do budov a dalších veřejně přístupných zařízení a k informacím.

(viz. Čl. 9)

- Zajistit lidem se zdravotním postižením odpovídající **asistenci**, kterou potřebují **k realizaci své právní způsobilosti**, zavést mechanismy tzv. „podporovaného rozhodování“ a další vhodné nástroje ochrany při právních úkonech s cílem postupně opustit systém tzv. „náhradního rozhodování“.

(viz. Čl. 12)

- Zajistit, aby lidé se zdravotním postižením měli možnost **zvolit si kde a s kým budou žít a nebyli nuceni žít ve specifickém prostředí**; aby měli **přístup ke službám poskytovaným v domácím prostředí** a dalším podpůrným komunitním službám, včetně osobní asistence, která je nezbytná pro nezávislý způsob života a začlenění do společnosti a zabraňuje izolaci nebo segregaci.

(viz. Čl. 19)

Závazek státu k naplnění požadavků Úmluvy je mimořádnou příležitostí k radikální změně přístupu celé společnosti k lidem se zdravotním postižením a k radikální změně jejich situace v naší společnosti. Prvním krokem k tomuto cíli je zahájení široké veřejné diskuse o nezbytných zásadních změnách současné právní úpravy a praxe.

Širokou veřejnost vyzýváme k zapojení do diskuse a k účasti na naplňování cíle Úmluvy, který směřuje k vytvoření prostředí vstřícnějšího nejen lidem se zdravotním postižením.

Text Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením najdete na www.kvalitavpraxi.cz pod odkazem Sociální politika a právo ► Právní předpisy a dokumenty. (včlč)

Tento bulletin vychází v rámci programu Evropského společenství pro zaměstnanost a sociální solidaritu (PROGRESS 2007–2013), který řídí Generální ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti Evropské komise. Jeho účelem je finančně podporovat plnění cílů Evropské unie v oblasti zaměstnanosti a sociálních věcí, tak jak je stanoveno v sociální agendě, a přispívat tak k naplňování cílů Lisabonské strategie v uvedené oblasti. Více informací naleznete na stránce: http://ec.europa.eu/employment_social/progress/index_en.html.